

MOŻLIWOŚĆ WYKORZYSTANIA
FIRM OCHRONY OSÓB I MIENIA
W ZAPEWNIANIU BEZPIECZEŃSTWA
W SYTUACJI ZWIĘKSZONEGO
ZAGROŻENIA TERRORYSTYCZNEGO

THE POSSIBILITY OF USING THE COMPANIES FOR
PROTECTING PEOPLE AND MEANINGS IN ENSURING
SAFETY IN THE SITUATION OF THE INCREASED
TERRORIST THREATS

JANUSZ GURGUL, ANDRZEJ CZOP

Wyższa Szkoła Bezpieczeństwa Publicznego i Indywidualnego
„Apeiron” w Krakowie

ABSTRACT

The authors have been involved in the functioning of the private sector in Poland for over twenty years. These are not only theoretical considerations, but supported by extensive experience. Both as police officers supervised specialized armed protective formations and participated in the process of training security personnel. They were also consultants in the creation of the first legal regulation in Poland which defines the rights and obligations of both security staff and entrepreneurs conducting business in this area. Currently, they are security auditors in large entities protected by SUFO. On a daily basis, they examine the level of services provided by these formations, they indicate weaknesses, errors or legal deficiencies negatively affecting the performance of tasks entrusted

to security personnel. In this publication, they point to contemporary terrorist threats resulting, among other things, from the uncontrolled wave of migration that is sweeping through Europe. They present examples of spectacular terrorist attacks that took place in European countries in 2017. Against this background, they perceive the necessity of optimal functioning of the state security system not only at the government and local government levels, but also at the local level served by commercial security entities.

Keywords: companies protecting people and property, terrorism, security staff, public security system

ABSTRAKT

Autorzy od ponad dwudziestu lat zajmują się funkcjonowaniem prywatnego sektora w Polsce. Nie są to jedynie teoretyczne rozważania, ale poparte dużym doświadczeniem. Obaj będąc oficerami Policji nadzorowali specjalistyczne uzbrojone formacje ochronne, a także uczestniczyli w procesie szkolenia pracowników ochrony. Byli także konsultantami przy tworzeniu pierwszej w naszym kraju regulacji prawnej określającej prawa i obowiązki zarówno pracowników ochrony jak i przedsiębiorców prowadzących działalność gospodarczą w tym obszarze. Obecnie są audytorami bezpieczeństwa w dużych podmiotach chronionych przez SUFO. Na co dzień badają poziom wykonywanych przez te formacje usług, wskazują na uchybienia, błędy czy niedostatki prawne wpływające negatywnie na wykonawstwo zadań powierzonych pracownikom ochrony.

W publikacji tej wskazują na współczesne zagrożenia terrorystyczne wynikające między innymi z niekontrolowanej fali migracji, która przetacza się przez Europę. Przedstawiają przykłady spektakularnych zamachów terrorystycznych jakie miały miejsce w państwach europejskich w 2017 roku. Na tym tle dostrzegają konieczność optymalnego funkcjonowania systemu bezpieczeństwa państwa nie tylko na poziomach rządowym i samorządowym, ale także lokalnym obsługiwanym przez komercyjne podmioty ochrony.

Słowa kluczowe: Firmy ochrony osób i mienia, terroryzm, pracownik ochrony, system bezpieczeństwa publicznego

Autorzy tej publikacji od wielu już lat zajmują się tematyką funkcjonowania prywatnego sektora ochrony w Polsce¹. Wcześniej ten przedmiot ich zainteresowań wynikał z faktu, że jako funkcjonariusze Policji nadzorowali to zagadnienie, zwłaszcza w aspekcie prawidłowości działania Specjalistycznych Uzbrojonych Formacji Ochronnych. Obecnie zajmują się audytem bezpieczeństwa, badając poziom wykonywanych przez firmy ochrony zadań. Jako byli oficerowie Policji doskonale wiedzą jak dużym zagrożeniem dla bezpieczeństwa publicznego jest zjawisko terroryzmu, które w Europie zdaje się osiągać swoje apogeum. Szczególnie groźny jest terroryzm islamski, który generuje nie tylko faktyczne zagrożenia zamachami, ale jest także powodem znacznego obniżenia się poczucia bezpieczeństwa Europejczyków².

W doktrynie wskazuje się, że bez względu na status społeczny czy poziom zamożności, wyznawców islamu żyjących od dawna w Europie można podzielić na dwie grupy. Pierwsza to ci muzułmanie, którzy ulegli asymilacji z miejscowym społeczeństwem. Druga zaś grupa to tacy wyznawcy Mahometa, którzy najmniejszy nawet przejaw adaptacji traktują jako zdradę swej tożsamości oraz odrzucenie podstawowych kanonów i wyznawanych wartości religijnych. Ostatnie wydarzenia wyraźnie pokazują, że bez względu na to, do której ze wskazanych grup należą, są obiektem stałego, inwazyjnego oddziaływania ideologicznego ze strony islamistów żyjących w swoich rodzimych krajach. W dobie globalizacji, nowoczesnych mediów i komunikatorów, przy jednoczesnej możliwości szybkiego podróżowania, wywieranie takiej presji jest znacznie skuteczniejsze niż jeszcze kilkadziesiąt lat temu³. W zjednoczonej Europie dostrzegamy gwałtowne i sukcesywne zwiększanie się liczby wyznawców islamu, co jest skutkiem znacznego współczynnika dzietności, bardzo młodej struktury demograficznej tej populacji oraz wzrastającej ilości konwersji. Jednak podstawowym powodem stałego rozszerzania się wpływów islamu jest dotychczas niekontrolowana fala napływu mi-

---

¹ A. Czop, *Udział firm ochrony osób i mienia w zapewnianiu bezpieczeństwa publicznego w Polsce*, Katowice 2014.

² Zob. A. Czop, J. Piwowarski, *Aktualne ruchy migracyjne jako czynnik zagrożenia terrorystycznego w Europie i w Polsce* [w:] *Policyjne siły specjalne w Polsce*, red. K. Jałoszyński, W. Zubrzycki, A. Babiński, Szczytno 2015.

³ I.J. Ostrowska, *Imigracja ludności muzułmańskiej i jej pozycja w krajach Europy zachodniej – perspektywa politologiczna*, „Zeszyty Naukowe Akademii Marynarki Wojennej” 2011, R. LII, nr 4(187).

grantów z krajów muzułmańskich⁴. Jeszcze do niedawna przewidywania demografów zakładały, że grupa ta, w połowie XXI wieku może stanowić ¼ mieszkańców Europy. Dynamiczny wzrost migracji ludności wyznającej islam każe jednak przypuszczać, że wskazany wyżej poziom może zostać odnotowany znacznie wcześniej. Wynika z tego pilna konieczność stawienia przez państwa europejskie czoła dwóm głównym wyzwaniom: zapewnienia integracji już zamieszkującej ich tereny ludności muzułmańskiej, oraz ochrony swych granic przed niekontrolowaną, nielegalną imigracją z państw islamskich⁵.

Trudno też nie zauważyć eskalacji zamachów terrorystycznych, które towarzyszą opisywanej sytuacji. Oto tylko niektóre z tych aktów terroru, które wstrząsnęły społecznościami Europy w 2017 roku:

- 22 marca w Londynie na moście Westminster Bridge⁶ zamachowiec wjechał furgonetką w tłum spacerujących przechodniów, a następnie opuścił pojazd i zadawał im uderzenia nożem. Zginęło wówczas sześć osób, a 49 zostało rannych⁷.
- 2 kwietnia w Sankt Petersburgu został przeprowadzony zamach bombowy w tamtejszym metrze skutkując śmiercią 15 osób i ciężkimi obrażeniami ciała kolejnych 45⁸.
- 7 kwietnia w Sztokholmie zamachowiec wjechał rozpędzoną ciężarówką w idących ulicą ludzi zabijając 5 z nich i raniąc 15⁹.
- 22 maja po zakończeniu koncertu Ariany Grande na stadionie Manchester Arena została zdetonowana bomba, która zabiła 23 osoby, raniąc 116¹⁰.
- 3 czerwca w Londynie na moście London Bridge w idących ludzi wjechał samochód, a następnie napastnik zaatakował przy użyciu noża. Śmierć poniosło 8 osób, a 48 zostało rannych¹¹.

⁴ J. Piwowarski, A. Czop, *Migracijos proceso struktura europoje ir lenkijoje ir poveikis pareigunu rengimui*, „Public security and public order Scientific articles” (18), Kaunas 2017, s. 30-46.

⁵ Ibidem.

⁶ <http://www.independent.co.uk/news/uk/home-news/khalid-masood-london-attack-isis-al-qaeda-no-links-police-a7652696.html>, (dostęp 27.03.2017).

⁷ <http://www.bbc.com/news/live/uk-39355505>, (dostęp 28.03.2017).

⁸ <http://www.ntv.ru/novosti/1791379/?t>, (dostęp 5.04.2017)

⁹ <https://www.cnbc.com/2017/04/09/swedish-store-hit-by-truck-regrets-damaged-goods-promotion.html>, (dostęp 15.04.2017).

¹⁰ <https://www.cbsnews.com/news/ariana-grande-concert-manchester-arena-bombing-suspect-salman-abedi-isis-claim/>, (dostęp 25.05.2017)

¹¹ <http://www.rp.pl/Terroryzm/170609697-Ataki-terrorystyczne-w-Londynie-Siedem-osob-nie-zyje.html>, (dostęp 6.06.2017)

– 17 sierpnia w Barcelonie kierowca furgonetki wjechał na promenadę Las Ramblas taranując turystów, z których 14 zginęło, a 100 odniosło obrażenia, niekiedy bardzo ciężkie¹².

To zdarzenia, których katalog zapewne nie pozostanie niestety zamknięty. Podane przykłady bestialskich ataków o podłożu religijnym najczęściej były dokonywane przez młodych mężczyzn pozostających pod wpływem i inspiracją ISIS¹³, które wprawdzie w regularnych walkach ponosi ogromne straty, ale rekompensuje to zwiększoną aktywnością w działaniach przeciwko ludności cywilnej, w oddalonej o tysiące kilometrów Europie. Pojawiła się nawet prawidłowość, że im większe są porażki wojenne Państwa Islamskiego¹⁴, tym przypuszcza bardziej brutalne ataki terrorystyczne.

Opisana sytuacja, z którą nowoczesna Europa nie miała nigdy wcześniej do czynienia zdaniem autorów wymaga poważnej odpowiedzi, a przede wszystkim sprawnego funkcjonowania systemu bezpieczeństwa publicznego¹⁵, którego immanentną częścią pozostaje prywatny sektor ochrony¹⁶. Autorzy stawiają następujące pytania badawcze¹⁷:

- Czy pracownicy firm ochrony posiadają uprawnienia, które pozwalają im na wspieranie innych służb odpowiedzialnych za bezpieczeństwo?
- Czy istnieją podstawy prawne, które pozwalałyby na współpracę prywatnego sektora z innymi podsystemami systemu bezpieczeństwa publicznego?
- Jakie zmiany legislacyjne pozwoliłyby na optymalizację wykorzystania firm ochrony osób i mienia w przeciwdziałaniu zagrożeniom terrorystycznym?

---

¹² <http://edition.cnn.com/2017/08/17/europe/barcelona-spain-van-latest/index.html>, (dostęp 21.08.2017)

¹³ M. Blackbourn, *ISIS: Rise of terrorism by Islamic State, assessing threat in Iraq, Syria and the Globe*, s. 17–23, Amazon Digital Services, Inc. Kindle Edition 2015.

¹⁴ Zob. T. Clinger, *Who or What is ISIS (Islamic State of Iraq and al-Sham)?: The best book to help you gain a better understanding of the ISIS group and its reasons for existence*, Amazon Digital Services, Inc. Kindle Edition 2015.

¹⁵ Por. L. Korzeniowski, *Podstawy nauk o bezpieczeństwie*, Warszawa 2012, s. 84.

¹⁶ Zob. Andrzej Czop, *Diagnoza kondycji firm ochrony osób i mienia oraz sytuacji zatrudnionych w nich pracowników w świetle przeprowadzonych badań empirycznych*, [w] J. Piwowarski, A. Czop, J. Kaleta (red.), *Realizacja zadań bezpieczeństwa-jakość, prakseologia, praworządność*, Kraków 2014, s. 25–59.

¹⁷ C. Cempel, *Nowoczesne zagadnienia metodologii i filozofii badań. Wybrane zagadnienia dla studiów magisterskich, podyplomowych i doktoranckich*, Poradnik, Instytut Technologii Eksploatacji, Radom 2003.

Autorzy uznali, że znalezienie odpowiedzi na te pytania¹⁸ ma istotne znaczenie, z punktu widzenia tworzenia sprawnego systemu zdolnego przeciwstawić się nowym zagrożeniom, które w najbliższym czasie mogą mieć charakter realny, a nie jak dotychczas jedynie potencjalny. Podstawową kwestią stało się więc zbadanie jakie uprawnienia przysługują kwalifikowanym pracownikom ochrony, którzy stanowią kadrową bazę SUFO¹⁹.

Kwalifikowani pracownicy ochrony przy realizacji zadań ochrony osób i mienia w granicach ochraniających obiektów i obszarów posiadają szereg uprawnień o charakterze quasi policyjnym, zdecydowanie szerszym aniżeli uprawnienia obywatelskie.

Między innymi mogą oni:

- ustalać uprawnienia do przebywania na obszarach lub w obiektach chronionych oraz legitymować osoby, w celu ustalenia ich tożsamości;
- wezwać osoby do opuszczenia obszaru lub obiektu jeśli stwierdzą brak uprawnień do ich pobytu na terenie ochraniającego obszaru lub obiektu lub stwierdzą fakt zakłócania porządku;
- ująć w granicach obszarów lub obiektów chronionych lub poza ich granicami osoby, które w sposób oczywisty stwarzają bezpośrednie zagrożenie dla życia lub zdrowia, a także dla ochraniającego mienia, celem bezwłocznego oddania takich osób Policji;
- używać lub wykorzystywać środki przymusu bezpośredniego lub broń palną.

Koniecznym jest zdefiniowanie użytych pojęć: chronionego obiektu i obszaru. Według Z. T. Nowickiego²⁰ obiekt, to w szczególności budynek lub zespół budynków, ale też wewnętrzne urządzenia (systemy techniczne) oraz należąca do nich infrastruktura terenowa (np. drogi, ciągi komunikacyjne), mieszkania, pomieszczenia, lokale. Natomiast za obszar uznaje on część przestrzeni, która w wyraźny sposób została wydzielona (np. poprzez ogrodzenie) i oznaczona tablicami informacyjnymi.

Granice ochraniających obszarów i obiektów stanowi wyraźne, oznakowane wydzielenie ich od innych znajdujących się w pobliżu obszarów i obiektów. Określone w taki sposób granice powinny odpowiadać realnie-

¹⁸ M. Cieślarczyk (red. nauk.), *Metody, techniki i narzędzia badawcze oraz elementy statystyki stosowane w pracach magisterskich i doktorskich*, Wyd. Akademii Obrony Narodowej, Warszawa 2006.

¹⁹ W. Bejgier, G. Stanejko, *Ochrona osób i mienia*, Warszawa 2012.

²⁰ Z.T. Nowicki, *Ochrona osób i mienia*, Toruń 1999.

mu stanowi prawnemu nieruchomości, czyli być zgodne z danymi figurującymi w ewidencji gruntów i budynków²¹. Problem rodzi się wówczas gdy taki grunt nie został wygradzony i nie posadowiono na nim odpowiednich znaków graficznych. Stąd w praktyce przyjmuje się, że granice ochraniającego obszaru bądź obiektu muszą zostać oznakowane w taki sposób, żeby osoba, w stosunku do której pracownik ochrony podejmuje interwencję nie miała żadnych wątpliwości co do miejsca, w którym przebywa. Brak wyznaczenia takich granic obszaru lub obiektu powoduje, że pracownik ochrony nie może wykorzystać uprawnień, które wynikają z art. 36 ust. 1 cyt. Ustawy²².

Uprawnienie do ustalania uprawnień osób do przebywania na terenie obszarów i obiektów chronionych przysługuje pracownikowi ochrony wyłącznie w sytuacji, gdy na danym obszarze czy w obiekcie ruch osobowy poddany jest kontroli. Może on zostać określony przez regulamin wydany przez pracodawcę na podstawie art. 104 Kodeksu Pracy²³. Jeśli zasady ruchu osobowego nie zostały określone, to na danym obszarze czy w obiekcie chronionym może przebywać każdy, a skoro dostęp tam jest swobodny i nieograniczony, ustalanie prawa do przebywania na nich jest bezprzedmiotowe.

Warto podkreślić, że uprawnienie to może być realizowane nawet przez osoby, które nie zostały wpisane na listę kwalifikowanych pracowników ochrony. Natomiast właściciel firmy ochrony osób i mienia ma prawny obowiązek oznakowania zatrudnionych pracowników w sposób jednolity, który pozwoli na ich identyfikację oraz identyfikację samego przedsiębiorcy²⁴. Podstawą prawną, która winna być podana przy weryfikacji uprawnień do przebywania osoby na danym terenie jest art. 36 ust. 1 pkt 1 Ustawy o ochronie osób i mienia²⁵, a przyczyną podjęcia czynności jest obowiązywanie na danym obszarze bądź w obiekcie regulowanego ruchu osobowego, który podlega kontroli na podstawie instrukcji ruchu osobowego.

Pracownik ochrony ma także prawo legitymowania osób celem ustalenia ich tożsamości. Powodem może być ustalanie uprawnienia danej osoby do przebywania w obiekcie, lub ustalenie tożsamości, gdy jest ona

²¹ Art. 20 Ustawy z dnia 17 maja 1989 r. Prawo geodezyjne i kartograficzne, Dz. U. z 2000 r. nr 100, poz. 1086.

²² Ustawa o ochronie osób i mienia Dz. U. z 2005 r. Nr 145, poz. 1221, z późn. zm.

²³ Ustawa z dnia 26 czerwca 1974 r., Dz.U. 1974 nr 24 poz. 141.

²⁴ Art. 20 Ustawy o ochronie osób i mienia, Dz. U. z 2005 r. Nr 145, poz. 1221, z późn. zm.

²⁵ Ibidem.

świadkiem określonego zdarzenia lub jego sprawcą. Należy więc przyjąć, że sama czynność legitymowania ma charakter subsydiarny w stosunku do czynności wykonywanej podczas służby przez pracownika ochrony. Niestety temu uprawnieniu nie towarzyszy jednak żaden ustawy przepis sankcyjny. Dlatego też nieokazanie dokumentu tożsamości na wezwanie pracownika ochrony nie jest prawnym obowiązkiem obywatela, a stosownie do art. 31 ust. 2 zdanie 2 Konstytucji RP²⁶ nikogo nie wolno zmuszać do wykonywania tego, czego prawo wyraźnie mu nie nakazuje. W takiej sytuacji pracownik ochrony nie może zastosować środków przymusu bezpośredniego w stosunku do osoby, która odmawia poddania się czynności legitymowania.

Pracownik ochrony ma prawo wezwać osobę, która nie posiada uprawnienia do przebywania na obszarze lub w obiekcie chronionym albo zakłócającą porządek do opuszczenia obszaru lub obiektu.

Ma także prawo ujęcia osoby stwarzającej, w sposób oczywisty, bezpośrednie zagrożenie dla życia lub zdrowia ludzkiego, a także dla chronionego mienia²⁷. Winien jednak o tym fakcie niezwłocznie powiadomić jednostkę Policji, a po przybyciu funkcjonariuszy przekazać im ujętą osobę.

Aby pracownik ochrony mógł skorzystać ze wskazanego uprawnienia – do ujęcia osoby, muszą być kumulatywnie spełnione następujące przesłanki²⁸:

- czyn osoby danej osoby musi powodować zagrożenie dla życia ludzkiego lub zdrowia, a także dla chronionego mienia;
- zagrożenie to musi mieć charakter bezpośredni i być oczywiste;
- celem ujęcia jest natychmiastowe przekazanie takiej osoby Policji.

Tak więc każde ujęcie musi zakończyć się przejściem osoby przez funkcjonariuszy Policji. To wymóg obligatoryjny, który nie przewiduje żadnych przypadków wyłączeń.

Kwalifikowany pracownik ochrony fizycznej może stosować środki przymusu bezpośredniego na podstawie art. 36 ust. 1 pkt 4 Ustawy o ochronie osób i mienia uzupełnionej zapisami Ustawy z dnia 24 maja 2013 r. o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej²⁹. Są to:

- siła fizyczna w postaci technik: transportowych, obrony, obezwładniania;
- kajdanki zakładane na ręce;

²⁶ Dz. U. nr 78, poz. 483.

²⁷ Ustawa o ochronie osób i mienia, Dz. U. z 2005 r. Nr 145, poz. 1221, z późn.zm.

²⁸ J. Kaczyński, *Taktyka działań ochronnych Ochrona osób*, Gdańsk 2009, s. 55.

²⁹ Art. 2 ust. 1 pkt 20, Art. 65 pkt 1 Dz. U. z 2013 r. poz. 628.

- pałka służbowa;
- pies służbowy;
- chemiczne środki obezwładniające w postaci ręcznych miotaczy substancji obezwładniających;
- przedmioty przeznaczone do obezwładniania osób za pomocą energii elektrycznej (paralizatory).

Kwalifikowany pracownik ochrony fizycznej ma prawo stosowania wskazanych środków przymusu bezpośredniego wyłącznie w razie:

- konieczności odparcia bezpośredniego, bezprawnego zamachu na życie, zdrowie, wolność swoją lub innej osoby;
- przeciwdziałania bezpośredniemu zamachowi na ochraniane przez siebie obszary, obiekty lub urządzenia;
- celem przeciwdziałania niszczeniu mienia;
- przy ujęciu osoby;
- udaremnieniu jej ucieczki;
- przy prowadzeniu za nią pościgu;
- przy pokonywaniu czynnego oporu.

Poza granicami obiektów i obszarów chronionych kwalifikowany pracownik ochrony może stosować środki przymusu bezpośredniego wyłącznie celem zapewnienia bezpieczeństwa, realizowanego konwoju lub doprowadzenia.

Możliwość użycia paralizatorów elektrycznych została zawężona tylko do określonych miejsc³⁰, do których zaliczono:

- zakłady stosujące, produkujące lub magazynujące materiały jądrowe, źródła i odpady promieniotwórcze, materiały chemiczne, toksyczne i wybuchowe;
- elektrownie i ciepłownie;
- stacje telewizyjne i radiowe;
- porty lotnicze i morskie;
- dworce komunikacji kolejowej i samochodowej;
- sale operacyjne w bankach;
- sale operacyjne w urzędach pocztowych i telekomunikacyjnych;
- pomieszczenia w urzędach administracji publicznej, muzeach i archiwach.

Najpoważniejszym uprawnieniem przysługującym kwalifikowanemu pracownikowi ochrony jest użycie broni, które można zdefiniować jako

---

³⁰ Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 9 września 1998 r. w sprawie określenia rodzajów obiektów, w których mogą być stosowane paralizatory elektryczne, Dz. U. z dn. 16 września 1998 r.

oddanie strzału w kierunku osoby celem jej obezwładnienia, przy zastosowaniu amunicji penetracyjnej. Przez broń palną ustawodawca rozumie broń palną bojową, o której mowa w Ustawie z dnia 21 maja 1999 r. o broni i amunicji³¹.

Pracownik ochrony ma prawo, przy wykonywaniu zadań w granicach chronionego obszaru lub obiektu, do użycia broni palnej w następujących przypadkach,³² gdy zachodzi konieczność odparcia bezpośredniego, bezprawnego zamachu na:

- życie, zdrowie lub wolność jego lub innej osoby albo konieczność przeciwdziałania czynnościom zmierzającym bezpośrednio do takiego zamachu;
- ważne obiekty, urządzenia lub obszary albo konieczność przeciwdziałania czynnościom zmierzającym bezpośrednio do takiego zamachu;
- mienie, który stwarza jednocześnie bezpośrednio zagrożenie życia, zdrowia lub wolności pracownika ochrony lub innej osoby, albo konieczność przeciwdziałania czynnościom zmierzającym bezpośrednio do takiego zamachu;
- w razie konieczności przeciwstawienia się osobie;
- niepodporządkowującej się wezwaniu do natychmiastowego porzucenia broni, materiału wybuchowego lub innego niebezpiecznego przedmiotu, którego użycie może zagrozić życiu, zdrowiu lub wolności uprawnionego lub innej osoby,
- która usiłuje bezprawnie odebrać broń palną pracownikowi ochrony lub innej osobie uprawnionej do jej posiadania.

Poza granicami obiektów i obszarów chronionych, pracownik ochrony ma prawo użycia broni wyłącznie celem zapewnienia bezpieczeństwa konwoju lub doprowadzenia. Przez konwój należy rozumieć przemieszczanie mienia, w tym wartości pieniężnych lub innych przedmiotów wartościowych, broni, amunicji, materiałów lub środków niebezpiecznych (materiałów wybuchowych, chemicznych lub radioaktywnych, środków odurzających lub substancji psychotropowych), dokumentów lub materiałów zawierających informacje niejawne; oraz zespół czynności realizowanych w związku z tym przemieszczaniem przez uprawnionego do używania lub wykorzystywania środków przymusu bezpośredniego lub broni palnej.

---

³¹ Dz.U. 1999 nr 53 poz. 549.

³² Art. 36 ust. 1 pkt 5 lit. a Ustawy z dnia 22 sierpnia 1992 r. o ochronie osób i mienia, Dz. U. z 2005 r. Nr 145, poz. 1221, z późn.zm.

Pożądanee zmiany z punktu widzenia współczesnych zagrożeń wprowadziła Ustawa o działaniach antyterrorystycznych³³. Dotychczas obowiązujące regulacje prawne wyodrębniały obszary, obiekty, urządzenia i transporty podlegające obowiązkowej ochronie określając je jako: *ważne dla obronności, interesu gospodarczego państwa, bezpieczeństwa publicznego i innych ważnych interesów państwa*, które z tego względu *podlegają obowiązkowej ochronie przez specjalistyczne uzbrojone formacje ochronne lub odpowiednie zabezpieczenie techniczne*.

Noworozwiązanie tej kwestii zostało wprowadzone art. 5 ust. 2 pkt 5 Ustawy AT³⁴, który wskazał na obiekty (w tym także budowlane), urządzenia, instalacje, usługi ujęte w jednolitym wykazie obiektów, instalacji, urządzeń i usług wchodzących w skład infrastruktury krytycznej. Przez pojęcie infrastruktury krytycznej rozumiemy systemy oraz wchodzące w ich skład powiązane ze sobą funkcjonalnie obiekty, w tym obiekty budowlane, urządzenia, instalacje, usługi kluczowe dla bezpieczeństwa państwa i jego obywateli oraz służące zapewnieniu sprawnego funkcjonowania organów administracji publicznej, a także instytucji i przedsiębiorców. Tym samym infrastruktura krytyczna objęła systemy:

- sieci teleinformatycznych;
- łączności;
- zaopatrzenia w żywność i wodę;
- zaopatrzenia w energię, surowce energetyczne, w tym paliwa;
- transportowe;
- ochrony zdrowia;
- ratownicze;
- produkcji, składowania, przechowywania i stosowania substancji chemicznych i promieniotwórczych, w tym rurociągi substancji niebezpiecznych;
- zapewniających ciągłość działania administracji publicznej.

Z uwagi na te zapisy znowelizowany został artykuł 7 ustawy o ochronie osób i mienia³⁵, który dotychczas zakładał obowiązek dokonywania przez kierownika jednostki uzgodnień planu ochrony w zakresie obiektów, urządzeń i obszarów z tzw. listy wojewody z właściwym miejscowo komendantem wojewódzkim Policji. W nowym brzmieniu kierownik ta-

---

³³ Ustawa z dnia 10 czerwca 2016 r. o działaniach antyterrorystycznych, Dz.U. 2016 poz. 904.

³⁴ Ibidem.

³⁵ Ustawa z dnia 22 sierpnia 1992 r. o ochronie osób i mienia, Dz. U. z 2005 r. Nr 145, poz. 1221, z późn.zm.

kiej jednostki ma obowiązek uzgadniać także plan ochrony w zakresie zagrożeń terrorystycznych z właściwym terytorialnie dyrektorem delegatury ABW. Taki plan winien zawierać analizę stanu zagrożeń, ze szczególnym uwzględnieniem tych o charakterze terrorystycznym oraz aktualnego poziomu bezpieczeństwa kierowanej przez niego jednostki.

Te regulacje z reguły obciążają przedsiębiorców ochraniających wskazane jednostki gdyż to oni na mocy otrzymanych od kierownika pełnomocnictw tworzą i uzgadniają zarówno tzw. ogólny plan ochrony jak i ten antyterrorystyczny. Zbudowanie tego drugiego jest niezwykle trudne bo przedsiębiorcy z branży ochrony dotychczas ich nie tworzyli, a ABW nie stworzyło klarownej metodyki tworzenia i uzgadniania planów antyterrorystycznych analogicznej do tej opracowanej dla ogólnych planów ochrony przez Komendę Główną Policji³⁶.

Z upoważnienia ustawy AT pracownicy ochrony uzyskali całkiem nowe uprawnienie do niszczenia dronów czyli bezzałogowych statków powietrznych. W ten sposób został poszerzony katalog przypadków, w których kwalifikowany pracownik ochrony ma prawo użycia bądź wykorzystania broni palnej. Może on unieruchomić lub zniszczyć drona w razie gdy przebieg jego lotu bądź działanie zagraża życiu bądź zdrowiu osoby, stwarza zagrożenie dla chronionego obiektu, urządzenia bądź obszaru, zakłóca przebieg imprezy masowej albo zagraża bezpieczeństwu jej uczestników lub stwarza realną obawę, iż ten statek powietrzny może być narzędziem ataku terrorystycznego³⁷.

Tak więc na podstawie przeprowadzonej analizy obowiązujących przepisów prawnych można uznać, że kwalifikowani pracownicy ochrony posiadają niezbędne uprawnienia, które pozwalają im na wspieranie innych służb odpowiedzialnych za bezpieczeństwo publiczne³⁸.

W dniu 18 grudnia 1998 roku ukazało się Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji w sprawie określenia szczegółowych

³⁶ Ł. Baranowski, *Rola sektora private security w systemie zwalczania terroryzmu w Polsce*, [w:] *Polska Ustawa antyterrorystyczna- odpowiedź na zagrożenia współczesnym terroryzmem*, red. W. Zubrzycki, K. Jałoszyński, A. Babiński, Szczytno 2016, s. 565-573.

³⁷ R. Częścik, *Możliwości wykorzystania bezzałogowych platform mobilnych w działaniach kontrterrorystycznych* [w:] *Policyjne siły specjalne w Polsce*, red. K. Jałoszyński, W. Zubrzycki, A. Babiński, Szczytno 2015, s. 231-249.

³⁸ Zob. J. Gierszewski, *Firmy ochrony jako komercyjne organizacje odpowiedzialne za bezpieczeństwo innych podmiotów*, [w:] *Logistyka – Komunikacja – Bezpieczeństwo. Wybrane problemy*, M. Grzybowski (red.), Gdynia 2009.

zasad współpracy specjalistycznych uzbrojonych formacji ochronnych z Policją, jednostkami ochrony przeciwpożarowej, obrony cywilnej i strażami gminnymi (miejskimi)³⁹. Określona w cyt. Rozporządzeniu współpracę, kierownik jednostki chronionej przez SUFO⁴⁰ podejmuje z:

- właściwym miejscowo komendantem jednostki organizacyjnej Policji;
- kierownikiem jednostki ochrony przeciwpożarowej;
- szefem obrony cywilnej;
- komendantem straży gminnej lub miejskiej.

Współpraca formacji ochronnych z Policją⁴¹ sprowadza się do wymiany informacji o zagrożeniach w zakresie bezpieczeństwa osób i mienia oraz zakłócania spokoju i porządku publicznego, współdziałania w celu utrzymania spokoju i porządku publicznego podczas zgromadzeń, imprez artystycznych, rozrywkowych i sportowych, w zakresie określonym w odrębnych przepisach, współdziałania przy zabezpieczaniu miejsc popełnienia przestępstw i wykroczeń w granicach chronionych obszarów, obiektów lub urządzeń oraz wzajemnych konsultacji ukierunkowanych na doskonalenie metod tej współpracy.

Obszar współdziałania SUFO ze strażami gminnymi/miejskimi⁴² jest taki sam jak w przypadku działań podejmowanych z Policją. Współpraca formacji ochronnych ze Strażą Pożarną⁴³ polega natomiast na realizowaniu przedsięwzięć ochronnych i zabezpieczających w razie wystąpienia na ochronianych obszarach, obiektach lub urządzeniach:

- pożaru;
- klęski żywiołowej;
- innego miejscowego zagrożenia.

Szczególnie ważna jest tu wymiana informacji o zaistniałych zagrożeniach, wprowadzaniu na teren chronionych obszarów i obiektów jednostek

---

³⁹ Dz. U. 1998 nr 161 poz. 1108.

⁴⁰ K. Wiłun, *Ochrona osób i mienia. Organizacja i przygotowanie specjalistycznych uzbrojonych formacji ochronnych do działań w systemie obronności państwa*, Bielsko-Biała 2005.

⁴¹ J. Widacki., *Ustrój i organizacja Policji w Polsce oraz jej funkcje i zadania w ochronie bezpieczeństwa i porządku*, Warszawa-Kraków 1998.

⁴² M. Filek, *Straże miejskie i gminne jako narzędzie zapewniania bezpieczeństwa na obszarze gminy ze szczególnym uwzględnieniem funkcjonowania Straży Miejskiej w Krakowie*, [w:] *Badanie struktury systemu bezpieczeństwa publicznego w Polsce*, re. A. Czop, R. Sopilnyk, s. 60-85.

⁴³ E. Maniek, *Państwowa Straż Pożarna*, [w:] *Badanie struktury systemu bezpieczeństwa publicznego w Polsce*, re. A. Czop, R. Sopilnyk, s. 9-35.

ratowniczych, współdziałania przy przeprowadzaniu bezpiecznej ewakuacji ludzi i mienia oraz na zabezpieczania miejsc po pożarze, klęsce żywiołowej lub innym miejscowym zagrożeniu, w tym uratowanego mienia.

Współpraca formacji ochronnych z obroną cywilną sprowadza się do wymiany informacji o powstałych zagrożeniach, które zostały stwierdzone przez pracowników ochrony.

Trzeba uznać, że ustawodawca zadbał o to by stworzyć ogólne ramy dla współpracy sektora rządowego i samorządowego z najmłodszym elementem systemu bezpieczeństwa publicznego jakim są firmy ochrony osób i mienia. To pozwala autorom przyjąć pozytywną odpowiedź na drugi z problemów badawczych i stwierdzić, że istnieją podstawy prawne, które pozwalają na prowadzenie współpracy prywatnego sektora z innymi podsystemami systemu bezpieczeństwa publicznego⁴⁴.

Autorzy w toku badań wykazali, że obecnie w ogóle nie ma uregulowań, które określałyby współpracę pomiędzy firmami ochrony, a innymi niż Policja, Państwowa Straż Pożarna, Obrona Cywilna czy Straże Gminne/Miejskie podmiotami odpowiedzialnymi za bezpieczeństwo publiczne. Uznali, że tym samym ustawodawca ograniczył zakres podmiotowy organów rządowego podsystemu bezpieczeństwa mogących współdziałać z prywatnym sektorem w ramach zdefiniowanych ram prawnych. To z kolei może skutkować brakiem spójności wszystkich elementów systemu bezpieczeństwa⁴⁵. Praktyka wskazuje, że może on działać w sposób efektywny jeśli odbywa się to w ramach unormowań prawnych wyraźnie określających zakres współpracy.

Autorzy zauważają, że analizowany akt prawny określił współpracę wyłącznie z częścią firm prywatnego sektora ochrony, którą stanowią specjalistyczne uzbrojone formacje ochronne. Podmiotów, które mają charakter SUFO w Polsce jest 1084. Tym samym zdecydowana większość firm ochrony osób i mienia, bo aż 4116 realizuje swoje kontrakty na obszarach, które nie podlegają obowiązkowej ochronie⁴⁶. Wynika z tego, że ustawodawca nie zdefiniował prawnych ram współpracy z tymi podmiotami chociaż realizują zadania, które przed demonopolizacją bezpieczeństwa należały do obo-

⁴⁴ Por. A. Czop, *Proposals for changes in legal regulations aiming to improve the effectiveness of protection of persons and property companies*, "Security Dimensions international & national studies" no. 14, Cracow 2015, p. 44-54.

⁴⁵ Zob. A. Czop, *System bezpieczeństwa publicznego w Polsce*, „Kultura Bezpieczeństwa. Nauka-Praktyka-Refleksje”, nr 12, red. W. Hrynicky, J. Piwowarski, Kraków 2012, s.74.

⁴⁶ Informacja MSW przedstawiona sejmowej Komisji Administracji i Spraw Wewnętrznych w dniu 1 marca 2012 r.

wiązków państwa. To powoduje, że osoby zarządzające prywatnym sektorem by uzyskać informacje pozwalające im na właściwe zabezpieczenie chronionych obiektów wykorzystują prywatne i nieformalne kontakty z przedstawicielami Policji, co w literaturze przedmiotu bywa określane jako „blue drain”, lub „oldboy`s network”⁴⁷. Jest to możliwe wówczas gdy osoby z prywatnego sektora ochrony są byłymi funkcjonariuszami Policji bądź innych państwowych formacji bezpieczeństwa co powoduje, że mają takie kontakty.

Autorzy wyrażają jednak pogląd, że brak jest tu systemowych rozwiązań, przez co taki kanał przepływu informacji nie może być uznany za wystarczający i zapewniający odpowiednią jakość komunikacji. Warto zauważyć, że firmy nie będące SUFO dbają o bezpieczeństwo takich obiektów jak: sklepy wielkopowierzchniowe, tereny rekreacyjne, uczelnie czy osiedla mieszkaniowe. Wiele z tych miejsc ma charakter otwarty i stanowi przestrzeń publiczną⁴⁸. To właśnie takie obiekty i obszary nie wymagające obowiązkowej ochrony, nie umieszczone na tzw. listach wojewody, ani też nie wskazane jako infrastruktura krytyczna mogą stać się łatwym celem terrorystycznego ataku. Opisane wcześniej przypadki zamachów wykonanych przez ekstremistów islamskich miały miejsce w takich właśnie lokalizacjach.

Autorzy zwracają uwagę, że celem takich działań są coraz częściej duże skupiska ludzi, a narzędziem zamachu stają się nie ładunki wybuchowe, ale samochody czy broń biała nie wymagająca specjalnych pozwoleń, dostępna więc dla każdego. Sprawcy to często tzw. „samotne wilki”, a nie jak wcześniej zorganizowane grupy terrorystyczne, których powiązania służby mogły wysledzić i ustalić. Teraz do fanatycy zainspirowani przez media i komunikatory, którzy uderzają bez uprzedzenia i często na oślep.

Szukając odpowiedzi na trzeci problem badawczy – *Jakie zmiany legislacyjne pozwoliłyby na optymalizację wykorzystania firm ochrony osób i mienia w przeciwdziałaniu zagrożeniom terrorystycznym*, autorzy sformułowali odpowiedź wskazując na konieczność wydania aktu prawnego, który określiłby możliwość współpracy nie tylko z SUFO, ale także z innymi firmami prywatnego sektora ochrony⁴⁹. W sytuacji realnych zagro-

⁴⁷ K. Boon, *La fonction d'enquete dans le secteur prive*, [w:] „Deviance et societe”, red. H. S. Becker, Berkeley 1999, s. 196.

⁴⁸ Z. Tomczyk, *Firmy ochrony osób i mienia, a bezpieczeństwo społeczności lokalnych*, [w:] *Zapobieganie przestępczości w społecznościach lokalnych*, (red.) J. Czapska, W. Kru-piarz, Instytut Spraw Publicznych, Warszawa 1999.

⁴⁹ Por. A. Czop, *Jakie zmiany w funkcjonowaniu i organizacji prywatnego sektora ochrony mogą wpłynąć na podniesienie bezpieczeństwa narodowego Polski – wnioski z prze-*

żeń terrorystycznych uznali też za konieczne rozszerzenie adresatów takiej współpracy, która obecnie ma się odbywać wyłącznie z jednostkami Policji, Straży Pożarnej czy Obrony Cywilnej.

Zdaniem autorów takie współdziałanie powinno dotyczyć wszystkich organów rządowego podsystemu bezpieczeństwa co w konsekwencji pozwoli na uzyskanie optymalizacji jego funkcjonowania⁵⁰. To z kolei jest konieczne by mógł się on efektywnie przeciwstawić eskalacji zagrożeń terrorystycznych, które dla wspólnej Europy są dziś najbardziej niebezpieczne.

BIBLIOGRAFIA

1. Baranowski Ł., *Rola sektora private security w systemie zwalczania terroryzmu w Polsce* [w:] *Polska Ustawa antyterrorystyczna- odpowiedź na zagrożenia współczesnym terroryzmem*, red. Zubrzycki W., Jałoszyński K., Babiński A., Szczytno 2016.
2. Bejgier W., Stanejko G., *Ochrona osób i mienia*, Warszawa 2012.
3. Blackbourn M., *ISIS: Rise of terrorism by Islamic State, assessing threat in Iraq, Syria and the Globe*, Amazon Digital Services, Inc. Kindle Edition 2015.
4. Boon K., *La fonction d'enquete dans le secteur prive*, [w:] "Deviance et societe", red. H. S. Becker, Berkeley 1999.
5. Cempel C., *Nowoczesne zagadnienia metodologii i filozofii badań. Wybrane zagadnienia dla studiów magisterskich, podyplomowych i doktorskich*, Poradnik, Instytut Technologii Eksploatacji, Radom 2003.
6. Cieślarczyk M. (red. nauk.), *Metody, techniki i narzędzia badawcze oraz elementy statystyki stosowane w pracach magisterskich i doktorskich*, Wyd. Akademii Obrony Narodowej, Warszawa 2006.
7. Clinger T., *Who or What is ISIS (Islamic State of Iraq and al-Sham)? The best book to help you gain a better understanding of the ISIS group and its reasons for existence*, Amazon Digital Services, Inc. Kindle Edition 2015.
8. Częścik R., *Możliwości wykorzystania bezzałogowych platform mobilnych w działaniach kontrterrorystycznych* [w:] *Policyjne siły specjalne w Polsce*, red. Jałoszyński K., Zubrzycki W., Babiński A., Szczytno 2015.

---

prowadzonych badań, "Kultura Bezpieczeństwa. Nauka – Praktyka – Refleksje", nr 19, Kraków 2015, s.58-77.

⁵⁰ A. Czop, R. Sopilnyk, *Badanie struktury systemu bezpieczeństwa publicznego w Polsce*, Kraków 2017, s. 4-8.

9. Gierszewski J., *Firmy ochrony jako komercyjne organizacje odpowiedzialne za bezpieczeństwo innych podmiotów*, [w:] *Logistyka – Komunikacja – Bezpieczeństwo. Wybrane problemy*. Grzybowski M. (red.), Gdynia 2009.
10. Czop A., *Diagnoza kondycji firm ochrony osób i mienia oraz sytuacji zatrudnionych w nich pracowników w świetle przeprowadzonych badań empirycznych*, [w] Piwowarski J., Czop A., Kaleta J. (red.), *Realizacja zadań bezpieczeństwa-jakość, prakseologia, praworzędność*, Kraków 2014.
11. Czop A., Piwowarski J., *Aktualne ruchy migracyjne jako czynnik zagrożenia terrorystycznego w Europie i w Polsce* [w:] *Policyjne siły specjalne w Polsce*, red. K. Jałoszyński, W. Zubrzycki, A. Babiński, Szczytno 2015.
12. Czop A., *Proposals for changes in legal regulations aiming to improve the effectiveness of protection of persons and property companies*, "Security Dimensions international& national studies" no. 14, Cracow 2015.
13. Czop A., *System bezpieczeństwa publicznego w Polsce* [w:] "Kultura Bezpieczeństwa. Nauka-Praktyka-Refleksje", nr 12, red. W. Hrynicki, J. Piwowarski, Kraków 2012.
14. Czop A., *Udział firm ochrony osób i mienia w zapewnianiu bezpieczeństwa publicznego w Polsce*, Katowice 2014.
15. Filek M., *Straże miejskie i gminne jako narzędzie zapewniania bezpieczeństwa na obszarze gminy ze szczególnym uwzględnieniem funkcjonowania Straży Miejskiej w Krakowie*, [w:] *Badanie struktury systemu bezpieczeństwa publicznego w Polsce*, red. Czop A., Sopilnyk R., Kraków 2017.
16. Piwowarski J., Czop A., *Migracijos proceso struktura europoje ir lenkijoje ir poveikis pareigunu rengimui*, „Public security and public order Scientific articles” (18), Kaunas 2017.
17. Kaczyński J., *Taktyka działań ochronnych Ochrona osób*, Gdańsk 2009.
18. Korzeniowski L., *Podstawy nauk o bezpieczeństwie*, Warszawa 2012.
19. Maniek E., *Państwowa Straż Pożarna*, [w:] *Badanie struktury systemu bezpieczeństwa publicznego w Polsce*, red. Czop A., Sopilnyk R., Kraków 2017.
20. Nowicki Z. T., *Ochrona osób i mienia*, Toruń 1999.
21. Ostrowska I. J., *Imigracja ludności muzułmańskiej i jej pozycja w krajach Europy zachodniej — perspektywa politologiczna*, „Zeszyty Naukowe Akademii Marynarki Wojennej” 2011, R. LII, nr 4(187).
22. Tomczyk Z., *Firmy ochrony osób i mienia, a bezpieczeństwo społeczności lokalnych*, [w:] *Zapobieganie przestępczości w społecznościach lo-*

kalnych, (red.) Czapska J., Krupiarz W., Instytut Spraw Publicznych, Warszawa 1999.

23. Widacki J., *Ustrój i organizacja Policji w Polsce oraz jej funkcje i zadania w ochronie bezpieczeństwa i porządku*, Warszawa-Kraków 1998.
24. Wiłun K., *Ochrona osób i mienia. Organizacja i przygotowanie specjalistycznych uzbrojonych formacji ochronnych do działań w systemie obronności państwa*, Bielsko-Biała 2005.

Źródła internetowe

25. <http://www.independent.co.uk/news/uk/home-news/khalid-masood-london-attack-isis-al-qaeda-no-links-police-a7652696.html>
26. <http://www.bbc.com/news/live/uk-39355505>
27. <http://www.ntv.ru/novosti/1791379/?t>
28. <https://www.cnbc.com/2017/04/09/swedish-store-hit-by-truck-regrets-damaged-goods-promotion.html>
29. <https://www.cbsnews.com/news/ariana-grande-concert-manchester-arena-bombing-suspect-salman-abedi-isis-claim/>
30. <http://www.rp.pl/Terroryzm/170609697-Ataki-terrorystyczne-w-Londynie-Siedem-osob-nie-zyje.html>
31. <http://edition.cnn.com/2017/08/17/europe/barcelona-spain-van-latest/index.html>

Akty prawne

32. Ustawa z dnia 17 maja 1989 r. Prawo geodezyjne i kartograficzne, Dz. U. z 2000 r. nr 100, poz. 1086.
33. Ustawa o ochronie osób i mienia Dz. U. z 2005 r. Nr 145, poz. 1221, z późn. zm.
34. Kodeksu Pracy Ustawa z dnia 26 czerwca 1974 r., Dz.U. 1974 nr 24 poz. 141.
35. Konstytucji RP z dnia 2 kwietnia 1997 r. uchwalona przez Zgromadzenie Narodowe w dniu 2 kwietnia 1997 r., przyjęta przez Naród w referendum konstytucyjnym w dniu 25 maja 1997 r., podpisana przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej w dniu 16 lipca 1997 r. Dz. U. nr 78, poz. 483.
36. Ustawa z dnia 24 maja 2013 r. o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej Dz. U. z 2013 r. poz. 628.

37. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 9 września 1998 r. w sprawie określenia rodzajów obiektów, w których mogą być stosowane paralizatory elektryczne, Dz. U. z dn. 16 września 1998 r.
38. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 18 grudnia 1998 roku w sprawie określenia szczegółowych zasad współpracy specjalistycznych uzbrojonych formacji ochronnych z Policją, jednostkami ochrony przeciwpożarowej, obrony cywilnej i strażami gminnymi (miejskimi), Dz.U. 1998 nr 161 poz. 1108.
39. Ustawa z dnia 21 maja 1999 r. o broni i amunicji, Dz.U. 1999 nr 53 poz. 549.
40. Ustawa z dnia 10 czerwca 2016 r. o działaniach antyterrorystycznych, Dz.U. 2016 poz. 904.

Janusz GURGUL – mgr – absolwent Wyższej Szkoły Policji w Szczytnie oraz Wydziału Prawa i Administracji, kierunku Administracja Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie. Przez 25 lat służył w Policji (starszy oficer) między innymi nadzorując funkcjonowanie specjalistycznych uzbrojonych formacji ochronnych. Będąc naczelnikiem w Biurze Kontroli Wewnętrznej PZU SA prowadził postępowania w sprawach najpoważniejszych oszustw ubezpieczeniowych, kwalifikowanych jako przestępczość zorganizowana. Obecnie pełni funkcję dyrektora zarządzającego Krakowskiego Centrum Bezpieczeństwa. Realizuje audyty i kontrole w zakresie zabezpieczenia obiektów o strategicznym znaczeniu dla gospodarki, obronności i bezpieczeństwa państwa. Jest autorem wielu planów ochrony, w tym antyterrorystycznych. Jest także ekspertem w dziedzinie zamówień publicznych. Był wykładowcą w Wyższej Szkole Bezpieczeństwa Publicznego i Indywidualnego „Apeiron” w Krakowie, a obecnie w tej Uczelni jest słuchaczem studiów podyplomowych na kierunku „Metodologia badań nauk o bezpieczeństwie”. Uznawany za jednego z najlepszych ekspertów prywatnego sektora bezpieczeństwa.

Andrzej CZOP – dr – jest absolwentem Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Jagiellońskiego kierunku Prawo oraz doktorem nauk społecznych w dziedzinie bezpieczeństwa. Przez 25 lat pełnił służbę w Policji między innymi na stanowiskach: Radcy Komendanta Głównego Policji, Naczelnika Wydziału Profilaktyki KGP, Komendanta Rejonowego Policji Kraków-Wschód i Komendanta Miejskiego Policji w Krakowie. Obecnie

jest dyrektorem generalnym Krakowskiego Centrum Bezpieczeństwa pełniąc funkcję wice prezesa Polskiego Związku Pracodawców Ochrona Oddział Małopolska. Jest także członkiem Stowarzyszenia Komendantów Policji. Pełni funkcję dziekana Wydziału Zamiejscowego Wyższej Szkoły Bezpieczeństwa Publicznego i Indywidualnego „Apeiron” w Krakowie. Misją jego działalności naukowej i zawodowej jest poszukiwanie i wdrażanie rozwiązań podnoszących poziom bezpieczeństwa zarówno osób jak i podmiotów gospodarczych.